

124-B NUMARALI AYNTÂB ŞER'İYYE (KADI) SİCİLİ

(H. 1182-1183 / M. 1768-1770)

Transkripsiyon ve Dizin

HAZIRLAYANLAR

Yunus MERCİMEK

Denizhan DÖNMEZ

Emre Can KIZILTAŞ

© Copyright 2024

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi AŞ'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN 978-625-399-987-2	Yayın Koordinatörü Yasin DİLMEN
Kitap Adı 124-B Numaralı AYNTÂB ŞER'İYYE (KADI) SİCİLİ (H. 1182-1183 / M. 1768-1770) Transkripsiyon ve Dizin	Sayfa ve Kapak Tasarımı Akademisyen Dizgi Ünitesi
Editör Prof. Dr. İsmail KIVRIM ORCID iD: 0000-0002-4556-7524	Yayıncı Sertifika No 47518
Hazırlayanlar Yunus MERCİMEK ORCID iD: 0000-0002-5061-7522 Denizhan DÖNMEZ Emre Can KIZILTAŞ	Baskı ve Cilt Vadi Matbaacılık
	Bisac Code HIS000000
	DOI 10.37609/akya.1705

Kütüphane Kimlik Kartı

124-B Numaralı Ayntâb Şer'iyye (Kadı) Sicili (H. 1182-1183 / M. 1768-1770) Transkripsiyon ve Dizin / ed.İsmail Kıvrım, emeği geçenler : Yunus Mercimek, Denizhan Dönmez, Emre Can Kızıltaş.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2024.
336 s. : tablo. ; 195x275 mm.
Dizin var.
ISBN 9786253999872
1. Tarih--Kadı Sicili--Dizin.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi AŞ

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Anadolu ile Suriye ve Mezopotamya arasındaki bağlantıyı sağlayan yollar üzerindeki askerî ve ticarî açıdan önem arz eden konumu sayesinde tarih boyunca birçok devletin ilgisini cezbeden Ayntâb (Gaziantep), I. Selim'in Mısır seferi sırasında Ağustos 1516'da Osmanlı hâkimiyetine girmiştir. Şehri ele geçiren Osmanlılar burayı Arab (Şam) vilayetine bağlı bir sancak haline getirdiler. Bundan on beş yıl kadar sonra yeni kurulan Dulkadir (Maraş) beylerbeyliğine, 16. yüzyılın sonlarına doğru ise Haleb beylerbeyliğine dâhil edildi. Kısa süren bu idarî bağılıktan sonra yeniden Maraş beylerbeyliğine bağlanan Ayntâb, idarî-askerî ve malî gerekçelerle yaşanan kısa süreli ayrılıklar dışında, bu statüsünü 1830'lara kadar sürdürmüştür.

Osmanlı döneminde Ayntâb'ın idaresinde söz sahibi olan iki önemli idareciden biri sancakbeyi, diğeri ise kadıydı. 18. yüzyılın başlarında yapılan idarî-malî düzenlemeyle birlikte Ayntâb sancığı mukataaya dönüştürülmüş ve sancakbeylerinin yerini de voyvoda olarak anılan malikâne sahipleri almıştır. Buna karşın kadılar Osmanlı hâkimiyetine girdiği ilk andan itibaren devletin yıkılışına kadar ki süreçte Ayntâb'ın idaresinde istikrarlı bir şekilde söz sahibi olmuşlardır. Kadılar, 19. yüzyılda idarî ve adlî teşkilatta yapılan yeniliklere gelinceye kadar yargılama görevinin yanı sıra şehrin beledî, mülkî ve askerî idaresinde önemli görevler üstlenmişlerdir. Bu görev ve sorumluluklarıyla ilgili her türlü belgeyi ve yargılama sonucunda vermiş oldukları kararları ise şer'iyeye sicili olarak bilinen defterlere kaydetmişlerdir.

Şer'iyeye sicilleri Osmanlı şehir tarihi kaynakları içerisinde müstesna bir yere sahiptir. Osmanlı kadıları tarafından düzenlenen ve bu nedenle kadı sicilleri olarak da anılan şer'iyeye sicilleri, zengin muhtevaları sayesinde ait oldukları şehrin tarihinin yanı sıra Osmanlı Devleti'nin sosyal, siyasî, iktisadî, idarî ve adlî tarihi hakkında son derece önemli bir kaynaktır. Sicillerin içerisinde kadı tarafından düzenlenen hüccet, ilâm, temessük, vakfiye ve terekelerin yanı sıra devlet ve eyalet merkezinden gönderilen ferman, berat, buyruldu, tezkire ve mektup suretleri de yer almaktadır. Bu sebeple hem şehir tarihi araştırmalarının hem de genel tarih çalışmalarının önemli kaynakları arasında yer alırlar.

Ayntâb şer'iyeye sicilleri üzerine ilk çalışmalar 1960'lardan itibaren Cemil Cahit Güzelbey tarafından yayınlanmaya başlamıştır. Güzelbey, üç ciltlik eserinde siciller içerisinde seçtiği belgeleri Latin harflerine aktararak, şehrin tarihi için son derece önemli olduğuna inandığı şer'iyeye sicillerinin tanıtımını yapmıştır. Güzelbey'den sonra 90'lardan itibaren Ayntâb şer'iyeye sicillerinin ana kaynak olarak kullanıldığı monografilerin neşredilmeye başlandığını görmekteyiz. Genellikle doktora çalışması olarak hazırlanan bu monografilerden sonra ise daha çok yüksek lisans tezi düzeyinde yapılan çalışmalarla Ayntâb şer'iyeye sicillerinin transkripsiyonu önem kazanmaya başlamıştır. Biz de bu çalışmamızda, H. 1182-1183 (M. 1768-1770) yıllarına ait 124-B numaralı Ayntâb şer'iyeye sicilinin transkripsiyonunu yaparak şimdiye kadar yapılmış olan çalışmalara küçük bir katkı sağlamak istedik.

Çalışmanın ilgi odağında metin transkripsiyonu yer almaktadır. Transkripsiyonda takip edilen imla kuralları ve gerekli açıklamalar, sicilin fiziki durumu ayrı başlıklar altında ele alınmıştır.

Sicildeki kayıtların özeti tablo halinde sunulmuştur. Sonuç ve değerlendirme kısmında ise defterin muhtevasını tanıtıcı mahiyette bilgi verilmiştir. En son olarak çalışmanın sonuna ayrıntılı bir dizin eklenmiştir.

Sicilin yayıma hazırlanması sırasında birçok kişinin yardımları olmuştur. Öncelikle bizi bu konuda destekleyen ve teşvik eden Giresun Üniversitesi Tarih Bölüm başkanı Prof. Dr. Sezai Balcı'ya teşekkür etmek isteriz. Okumakta güçlük çektiğimiz Arapça-Farsça kelimelerin okunmasında yardımlarını gördüğümüz Doç. Dr. Sadık ÇETİN ve Dr. Öğr. Üyesi Sadık TEZİN'e teşekkürü bir borç biliriz. Yine çalışma sırasında desteğini gördüğümüz Tuba BAYKAN'a da ayrıca teşekkür ediyoruz.

Son cümle olarak, bir gün Aynâtáb şer'iyeye sicillerinin tamamının transkribe edilmiş hallerinin bir veri tabanına eklenerek erişime açılması dileğiyle...

Yunus MERCİMEK

Denizhan DÖNMEZ

Emre Can KIZILTAŞ

İÇİNDEKİLER

Önsöz	iii
İmla Kuralları ve Açıklamalar	1
124-B Numaralı Ayıntab Şer'iyeye Sicili	2
Belge Özetleri	3
Değerlendirme.....	21
Metin	41
Dizin.....	327